

NEWSLETTER NÚM. 26
JULIOL/SETEMBRE 2011

Editorial

Com molts de vosaltres deueu saber, enguany celebrem el desè aniversari de la Fundació Ulls del món, una dècada en la qual hem dut a terme un bon nombre d'activitats en benefici de les poblacions més pobres del món. Aquests anys ens han permès conèixer, treballar i compartir experiències amb un munt de persones interessades en la cooperació internacional i a fer realitat el Dret Universal a la Visió.

De fet, el que va començar amb un petit grup de professionals que van viatjar als campaments de refugiats sahrauís l'any 2001 és ara mateix una xarxa integrada per més de 700 voluntaris procedents de l'Estat espanyol, Portugal, l'Argentina, la Gran Bretanya i darrerament també França, aquests últims col·laborant molt activament en el projecte *Ulls de Mali*. Són oftalmòlegs, instrumentistes, optometristes, anestesistes, tècnics d'equipaments i altres professionals sanitaris que aporten els seus coneixements i treball de forma solidària per tal de fer possible els programes de cooperació oftalmològica de l'entitat.

Gràcies, perquè sense tots vosaltres, voluntaris i voluntàries d'Ulls del món, aquests deu anys no haurien estat possibles. Esperem continuar comptant amb el vostre suport per seguir obrint els ulls al món.

NOTÍCIES

En marxa la comissió mèdica del Sàhara

Visita del responsable del Servei d'Oftalmologia sahrauí

Èxit de la primera comissió de l'any a Inhambane

Segueix el treball d'òptica a Moçambic

Els professionals de Bolívia es capaciten en línia

5.000 dones bolivianes reben formació de salut ocular bàsica

Els professionals malians s'especialitzen en retina

Viatge de seguiment a Mali

Se celebra el desè aniversari a cegues

L'exposició *Obrint els ulls a Bolívia*, al Palau Robert

La Fundació participa en el Congrés de la SEO

PROPERES ACTIVITATS

ULLS DEL MÓN ALS MITJANS

L'ENTREVISTA

Santiago Ruiz, directiu d'empresa i col·laborador d'Ulls del món

NOTÍCIES

EN MARXA LA COMISSIÓ MÈDICA DEL SÀHARA

Del **24 de setembre al 8 d'octubre** té lloc la **comissió medicoquirúrgica** prevista per a aquest any als campaments de refugiats sahrauís, en el marc del programa *Ulls del Sàhara 2010-2012*, amb l'objectiu d'oferir atenció oftalmològica a persones amb problemes oculars.

L'expedició està integrada pels oftalmòlegs **Pablo Testi** i **Núria Gabarro**, les infermeres instrumentistes **Lelo Méndez**, **Lourdes Rebollo** i **Vanessa Romero**, l'anestesiista **Jesús Alonso**, el tècnic d'equipaments **Albert Montañés** i la logista **Agata Masafret**, de l'empresa Novartis. Els professionals voluntaris de la Fundació intervenen quirúrgicament des de l'Hospital Nacional de Rabuni els pacients que prèviament han estat visitats pels tècnics d'oftalmologia de les diferents *wilaies*, la qual cosa confirma l'assumpció gradual de responsabilitats que els actors locals han dut a terme els darrers anys.

VISITA DEL RESPONSABLE DEL SERVEI D'OFTALMOLOGIA SAHRAUÍ

El responsable del Servei d'Oftalmologia del Ministeri de Salut de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD), **Hamudi Mojtar**, va visitar al juliol la seu de la Fundació per dur a terme una reunió de feina sobre el programa *Ulls del Sàhara*.

La trobada va ser amb el cap de Programes d'Ulls del món, **Paco Sanz**, i amb la coordinadora del projecte, **Maria Tavera**, que ha ocupat el càrrec darrerament en substitució de Bibiana Ruberte. L'objectiu era avaluar els **resultats de les actuacions** que s'han dut a terme als campaments des de començaments d'any fins ara i ultimar els detalls de les **accions previstes** per a l'últim trimestre. *Ulls del Sàhara* compta en aquests moments amb el **suport** de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i els ajuntaments de Santa Coloma de Gramenet, Alella i Vacarisses.

[TORNAR A L'INICI](#)

ÈXIT DE LA PRIMERA COMISSIÓ DE L'ANY A INHAMBANE

Del **3 al 17 de setembre** ha tingut lloc la **primera comissió** medicoquirúrgica a l'Hospital Provincial d'Inhambane, activitat inclosa en el programa *Ulls de Moçambic 2010-2013* que s'ha celebrat amb un **èxit** notable.

L'expedició l'han integrada els oftalmòlegs **Carlos Móser** i **Daniel Jorge Nahra**, les infermeres instrumentistes **Olga Valverde**, **Esther Vilalta** i **Miriam Martín**, i el tècnic d'equipaments **Jordi Holgado**. Els professionals voluntaris d'Ulls del món han atès els pacients amb deficiències visuals i sense recursos econòmics que prèviament havien estat tractats pels tècnics d'oftalmologia locals. En total, s'han visitat unes **600 persones** i s'han fet **206 intervencions** quirúrgiques.

També ha participat en la comissió el Dr. **Abel dos Santos**, que darrerament s'ha incorporat com a oftalmòleg al Servei Sanitari de Moçambic després de finalitzar la beca en règim compartit entre Barcelona i Maputo que li va atorgar Ulls del món. El projecte *Ulls de Moçambic* compta amb el **suport** de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD).

[TORNAR A L'INICI](#)

SEGUEIX EL TREBALL D'ÒPTICA A MOÇAMBIC

La tècnica d'òptica d'Ulls del món, **Sandra Barroso**, s'ha desplaçat del **10 al 25 de setembre** a Moçambic per dur a terme un seguiment de la feina que s'està fent al **taller d'òptica** de l'Hospital Provincial d'Inhambane, instal·lació que es va posar en marxa al 2008 i que permet l'accés a ulleres de baix cost a la població sense recursos.

La seva tasca ha consistit a supervisar i avaluar la feina que fan els dos **tècnics d'oftalmologia** i la **tècnica en muntatge d'ulleres** que es responsabilitzen del funcionament del taller, pel que fa a aspectes tècnics, gestió d'estocs i documentació. També ha valorat els coneixements adquirits pels tècnics en el **curs d'optometria** que han fet darrerament i ha revisat els **equipaments** del taller, juntament amb el tècnic d'equipaments **Jordi Holgado**, que es trobava sobre el terreny amb motiu de la comissió mèdica. La Sandra Barroso també ha pogut conèixer la feina que s'està fent a la consulta de l'**Hospital Rural de Chicique**, municipi ubicat a la província d'Inhambane.

[TORNAR A L'INICI](#)

ELS PROFESSIONALS DE BOLÍVIA ES CAPACITEN EN LÍNIA

Ulls del món ha posat en marxa a principis de setembre una **plataforma de formació oftalmològica** en el marc del programa *Ulls de Bolívia*, que permet als professionals locals seguir adquirint coneixements sobre el tractament de patologies oculars.

Hi participen una **desena d'oftalmòlegs**, entre els quals hi ha professionals que ofereixen assistència de forma permanent des dels cinc centres oftalmològics posats en marxa per la Fundació a la zona d'El Alto, així com metges formats a l'Institut Nacional d'Oftalmologia (INO) gràcies a beques d'Ulls del món. La formació està basada en casos reals seleccionats amb l'ajuda de més de 90 reconeguts oftalmòlegs espanyols i està supervisada per un comitè científic.

La plataforma de formació oftalmològica, que està patrocinada per **Novartis**, suposa fer un pas endavant en els **programes de formació** de la Fundació, que fins ara s'havien dut a terme a través de comissions sobre el terreny, l'atorgament de beques o cursos per videoconferència.

[TORNAR A L'INICI](#)

5.000 DONES BOLIVIANES REBEN FORMACIÓ DE SALUT OCULAR BÀSICA

La Fundació ha organitzat des de mitjan agost fins a principis de setembre una iniciativa de **prevenció** per tal de transmetre coneixements sobre **salut ocular** bàsica a **dones** del municipi d'El Alto amb pocs recursos econòmics.

L'activitat s'ha organitzat en col·laboració amb **ProMujer**, una organització que treballa per fomentar el desenvolupament de les dones a Llatinoamèrica en diferents camps, entre els quals hi ha la salut. ProMujer disposa de **12 consultoris** a El Alto, des d'on la Fundació ha dut a terme una **cinquantena de xerrades** sobre salut ocular a les quals han assistit unes **5.000 dones**. Les xerrades se centren a fomentar comportaments i hàbits saludables, transmetre informació bàsica sobre patologies oculars i donar a conèixer els serveis que s'ofereixen als centres que pertanyen a la xarxa d'atenció oftalmològica, entre d'altres.

Ulls del món ha aprofitat l'activitat per capacitar en conceptes d'**oftalmologia bàsica** el personal sanitari de ProMujer, un total de **24 persones**, de manera que puguin tractar les patologies oculars més bàsiques i derivar els altres casos. En aquest període també s'han dut a terme xerrades sobre salut ocular per a les persones grans d'El Alto; concretament, s'han organitzat **8 sessions** a les quals han participat un total de **400 homes i dones** majors de 60 anys.

[TORNAR A L'INICI](#)

ELS PROFESSIONALS MALIANS S'ESPECIALITZEN EN RETINA

Ulls del món va organitzar el **7 de juliol** un curs a distància inclòs en el programa Ulls de Mali amb la finalitat de seguir formant els **oftalmòlegs i residents** de l'Institut d'Oftalmologia Tropical d'Àfrica (IOTA) en diferents subespecialitats. La sessió es va centrar en conceptes de **retina** i va anar a càrrec del Dr. **Franck Bacin**, professional del **Centre Hospitalari Universitari Clermont-Ferrand** (França), lloc des del qual es va dur a terme la videoconferència. El professional francès va transmetre a la **quinzena de professionals malians** que hi van assistir coneixements relacionats amb la cirurgia de forats maculars.

Durant aquest període, també s'han capacitat en conceptes de refracció **tres agents de salut** col·laboradors del programa *Ulls de Mali*. Es tracta de professionals de l'Hospital de Referència de Bankass, l'Hospital Sominé Dolo de Mopti i de la Mutuelle Benkan TSF, organització amb qui la Fundació té un conveni per treballar amb nens i nenes a Bamako. La formació s'ha dut a terme a l'IOTA, lloc en el qual també ha finalitzat els estudis en muntatge d'ulleres el **nou tècnic del taller d'òptica** de l'Hospital de Mopti, **Haidara Lalla**. Està previst que properament es faci càrrec de la instal·lació en substitució de Mohamed Toure, que va perdre la vida l'any passat.

VIATGE DE SEGUIMENT A MALI

Del **13 al 21 d'agost** es va fer un viatge de seguiment del programa *Ulls de Mali*, que la Fundació va posar en marxa l'any 2008 i que té la regió de Mopti i el districte de Bamako com a centre de les activitats.

El viatge va anar a càrrec del supervisor mèdic del projecte, **Andrés Müller-Thyssen**, i del cap de Programes d'Ulls del món, **Paco Sanz**. Els representants de la Fundació van fer **reunions** amb representants de l'Institut d'Oftalmologia Tropical d'Àfrica (IOTA), del Ministeri de Salut i del Pla Nacional de Lluita Contra la Ceguesa (PNLC) per tal d'avaluar els resultats de les accions dutes a terme darrerament al país africà i treballar conjuntament en les previstes per als propers mesos, entre les quals hi ha activitats de **formació en retina i oftalmopediatria** a l'IOTA.

El programa *Ulls de Mali* compta actualment amb la **col·laboració** del Govern Basc/Eusko Jaurlaritzia i l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

SE CELEBRA EL DESÈ ANIVERSARI A CEGUES

Ulls del món va celebrar el **14 de juliol** el seu **desè aniversari** al restaurant **Dans le noir?** de Barcelona, un espai que ofereix la possibilitat de menjar a les fosques. L'acte va reunir un **centenar de persones** entre **voluntaris, col·laboradors i donants** vinculats a la Fundació, a qui Ulls del món va voler agrair el suport en benefici de les persones amb deficiències visuals dels països més pobres.

L'activitat va constar d'un **tast a les fosques**, durant el qual aquestes persones sensibilitzades amb el Dret Universal a la Visió van poder gaudir d'una experiència social, sensorial i humana única. Posteriorment, va tenir lloc la projecció d'un vídeo dels deu anys d'Ulls del món i els **parlaments** a càrrec de l'oftalmòleg i voluntari **Josep Maria Rafart** i del president, vicepresident i directora general de la Fundació, **Rafael Ribó, Borja Corcóstegui** i **Núria Ramon** respectivament. L'acte es va tancar amb l'habitual brindis de celebració.

L'EXPOSICIÓ OBRINT ELS ULLS A BOLÍVIA, AL PALAU ROBERT

Del **6 de setembre** al **16 d'octubre** es pot veure a la Sala Cotxeres del Palau Robert de Barcelona l'exposició **Obrint els ulls a Bolívia**, creada per la fotògrafa **Elisenda Pons**. És la segona vegada que la mostra s'exhibeix en públic després d'haver-ho fet el juliol de 2009 a Donostia.

Obrint els ulls a Bolívia està integrada per **36 fotografies**, a través de les quals es reflecteix el treball de cooperació oftalmològica dut a terme per la Fundació en el marc del programa *Ulls de Bolívia*. Concretament, es dona a conèixer el context sanitari i oftalmològic del país, molt especialment a la ciutat d'El Alto, les diferents línies d'actuació d'Ulls del món per combatre la ceguesa evitable i els resultats assolits. **Elisenda Pons**, membre de l'equip de fotògrafs d'*El Periódico de Catalunya*, ha participat en altres reportatges fotogràfics dels projectes de la Fundació com ara *Ulls del Sàhara* i *Ulls d'Inhambane*.

[TORNAR A L'INICI](#)

LA FUNDACIÓ PARTICIPA EN EL CONGRÉS DE LA SEO

Ulls del món ha estat present un any més al **Congrés de la Societat Espanyola d'Oftalmologia (SEO)**, que s'ha celebrat del **21 al 24 de setembre** a **Oviedo**. La representació de l'entitat en aquest esdeveniment ha anat a càrrec de la cap de Gabinet i Comunicació, **Elisenda Rom**.

Com és habitual, la Fundació ha disposat d'un **estand** al Palau de Congressos i Exposicions de la capital asturiana, des d'on ha divulgat la feina de cooperació al desenvolupament oftalmològic que duu a terme als països més pobres entre els **professionals sanitaris** presents al congrés. Ja fa més de **nou anys** que la Fundació participa en aquesta trobada, que en la seva **87a edició** ha reunit els principals oftalmòlegs de l'Estat espanyol entorn d'un programa científic centrat en la cirurgia de retina (amb una ponència del vicepresident de la Fundació, **Borja Corcóstegui**), la cataracta, el glaucoma i les patologies de còrnia, entre d'altres.

PROPERES ACTIVITATS (OCTUBRE-DESEMBRE)

Sàhara

- Del 7 al 14 d'octubre: visita postcomissió a càrrec de la supervisora mèdica del programa
- Del 31 d'octubre al 13 de novembre: comissió pediàtrica a l'Hospital Nacional de Rabuni

Moçambic

- Del 29 d'octubre al 13 de novembre: comissió medicoquirúrgica a l'Hospital Provincial d'Inhambane

Bolívia

- Activitats de promoció de la salut ocular per a la població d'El Alto (amb calendari per determinar)

Mali

- Del 26 de setembre al 9 d'octubre: comissió medicoquirúrgica a l'Hospital de

Referència de Bankass a càrrec del personal local

- Del 15 de novembre al 15 de desembre: formació en facoemulsificació de l'oftalmòleg del Hospital Sominé Dolo, Ousmane Toure, al Centre Hospitalari Universitari Clermont-Ferrand

Altres

- 13 d'octubre: commemoració del Dia Mundial de la Visió, al Palau Robert de Barcelona
- 25 de novembre: celebració de La Nit dels Ulls del món, al MNAC de Barcelona

[TORNAR A L'INICI](#)

ULLS DEL MÓN ALS MITJANS

La posada en marxa de l'exposició *Obrint els ulls a Bolívia* al Palau Robert ha tingut una destacada presència als mitjans de comunicació catalans. La mostra de la fotògrafa Elisenda Pons ha aparegut en l'*Informatiu Vespre* de **TVE Catalunya**, en agendes de destacades **capçaleres** com ara *La Vanguardia*, *El Periódico de Catalunya*, *El País* o *El Punt Avui*, així com en diferents pàgines **web especialitzades** i en premsa de **caràcter llatí** com el setmanari *Latino* o l'emissora de ràdio Latino Com. La feina de la Fundació també s'ha difós en mitjans de comunicació de **municipis** dels quals rep subvencions per als seus projectes. És el cas del *Diari de Vilanova* i Canal Blau TV, que s'han fet ressò del suport que l'Ajuntament de Vilanova dóna al programa *Ulls del Sàhara*.

[TORNAR A L'INICI](#)

L'ENTREVISTA

Nom: Santiago Ruiz Estopiñán

Edat: 47 anys

Professió: directiu d'empresa

He nascut a: Huesca i **visc a:** Barcelona

Estic en contacte amb Ulls del món des de: l'any 2008

Santiago Ruiz és un exemple de professional involucrat amb Ulls del món en una activitat no sanitària. Tot i que és llicenciat en Medicina i Cirurgia, la seva especialització posterior en gestió i direcció d'empreses l'ha portat a desenvolupar pràcticament tota la seva vida laboral en empreses subministradores de material hospitalari. Santiago col·labora des de fa anys amb la Fundació aportant la seva experiència al sector privat per millorar els processos de treball i la consecució d'objectius. En definitiva, aporta el seu gra de sorra per obtenir una millor eficiència de les accions dutes a terme en el marc dels diferents projectes de cooperació en benefici de les persones dels països més empobrits.

Com comença la teva vinculació amb Ulls del món?

L'any 2008 entro a formar part del programa *Alumni Solidari*, projecte de cooperació d'Esade amb ONGs, que facilita un servei de consultoria a través d'exalumnes de l'escola. Un grup de sis persones vàrem intentar entendre com era el món de la gestió d'una organització del tercer sector; al final considero que ens vàrem endur més del que vàrem deixar en la nostra actuació. Quan es va acabar aquell any, Ulls del món ja m'havia clavat el fibló i la Núria Ramon em va oferir seguir vinculat en el que faig ara.

Amb què col·labores, actualment?

La Núria ho va resumir a la perfecció en l'exposició que va fer d'aquell treball conjunt a l'acte de clausura del programa: crear un espai de reflexió. Desconec si existeixen receptes vàlides en gestió o només preguntes; i menys encara que es puguin portar de l'empresa privada a una organització sense ànim de lucre. Cap on anem i com hi arribarem, i si anem per on hem decidit que aniríem. Aquestes són les preguntes que he ajudat a plantejar a l'equip de direcció d'Ulls del món.

Hi ha gaire diferència entre el treball que es fa a l'entitat i el que es fa a l'empresa privada?

Els temps, l'esquema de valors i la prioritació, el procés de definició del que

s'ha de fer i com s'ha de fer no són com estem acostumats a l'empresa privada. En una entitat sense ànim de lucre es decideix fer les coses que es fan perquè s'han de fer. En una empresa els condicionats econòmics i polítics determinen no només si les pots fer, sinó si les has de fer. A l'empresa amb ànim de lucre la mateixa activitat genera el benefici econòmic, els atípics haurien de ser l'excepció. En teoria, com més i millor faig l'activitat fonamental més benefici genero. En una ONG, com més i millor activitat principal faig més forat genero al compte corrent. Doncs potser millor quedar-se quiet! No, això és viure!

El context de crisi econòmica actual influeix en aquest àmbit?

Avui el diner està menys distribuït. Els agents econòmics que l'acumulen estan afectats per un marc de joc les tensions del qual són menys propícies a la reinversió social. Això indubtablement fa que sigui més difícil l'accés a fons per a la cooperació.

Cap on creus que ha d'avançar Ulls del món en el futur?

La Fundació té clar el centre de la seva activitat, la seva raó de ser, i com realitzar-la. Per fer-ho, és indispensable desenvolupar una excel·lent línia de treball en la sostenibilitat com a organització, des del punt de vista polític i econòmic. També cal avançar en la professionalització de la captació de fons, de manera que el compromís, ja no amb els programes existents sinó amb la pròpia missió, no pugui estar supeditat a la variació d'interessos externs. Les polítiques de l'organització en aquesta matèria han d'assegurar l'estabilitat pressupostària.

Què t'aporta, personalment, col·laborar amb la Fundació?

Buscar aquest equilibri moral i econòmic que costa trobar quan treballes en organitzacions enfocades al benefici econòmic. I aprofundir en la generositat, donar a canvi de res. És un dels elements que proporcionen més felicitat.

[TORNAR A L'INICI](#)

FES-TE'N SOCI

FES-TE'N VOLUNTARI

COL·LABORA

Si no vols rebre aquest butlletí, només cal que ens contestis aquest [missatge](#), indicant-nos que no te l'enviem més.

D'acord amb l'establert a la Llei de Protecció de Dades de Caràcter Personal, t'informem que les teves dades estan incloses en un fitxer automatitzat propietat d'Ulls del món. Per a la cancel·lació dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, et pots posar en contacte amb nosaltres.

ORRINT FIS III S AI MÓN

Tamarit, 144-146, entl. 2a · 08015 Barcelona · T: +34 93 451 51 52 · F: +34 93 451 47 77

www.ullsdelmon.org · fundacio@ullsdelmon.org